

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătat pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Nr. 1662. Pres.

MIRON,

prin îndurarea lui Dumneșeu arhiepiscop al
bisericii ortodoxe în Transilvania, și metropolit
al românilor greco-orientali din Ungaria
și Transilvania.

Iubitului cler și popor al arhidieceșei Noastre transilvane; iubiților și onorabililor deputați la sinodul arhidieceșan: Dar și milă dela Dumneșeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

Avînd în vedere §§. 89 și 90 din Statutul organic, convocăm, și prin acestea dechiarăm de convocat sinodul ordinariu al arhidieceșei Noastre transilvane la biserica catedrală din cetatea Sibiu, pe **Duminea Tomei**, adică pe **24 Aprilie vechiu** a. c. la 9 oare înainte de amiazi, în care și după terminarea ritualelor bisericesci va urma deschiderea sinodului în localitățile seminariului arhidieceșan, și numai decît se vor începe lucrările sinodali conform regulamentului afacerilor interne.

De altminte împărțăm tuturor binecuvîntare arhipăstorească!

Sibiu, 9 Aprilie, anul Domnului 1883.

Mai sus numitul arhiepiscop.

Miron Romanul m. p.

„Înfrățirea româno-maghiară.”

S'a făcut multă vorbă cu înfrățirea aceasta.

Să nu se sparie nimenea că am vrî, ca pentru paternitatea „înfrățirii”, să intrăm în rola celor șapte cetăți ale grecilor antici, cari se disputau că în care, dintre ele, s'a născut Omer.

Lăsăm din partene onoarea aceasta pentru acela, cărui și căror va succeda a o și realisa.

Ne mărginim deci la o reproducțiune după „Timpul” a unor locuri dintr'un articol a țiarului acestuia, intitulat (articolul) așa cum e și titulatura din fruntea acestor șiruri.

Organul „Timpul” este un organ conservativ, articolul calm, va să dîcă lipsit de preocupățiunea, care ni se impută nouă „agitatorilor”.

Articolul mîneacă dela sfatul, ce l'au dat cei cinci deputați dietali bănățenilor, să nu ia parte la adunări și dela gratulațiunea, ce au primit-o dela Escel. Sa arhiepiscopul și metropolitul Miron Romanul, publicată în diverse țiare.

Eată ce dîce articolul, după ce a făcut amintire de împregiurările aceste:

Stabilirea bunelor relațiuni între poporul român și cel maghiar a fost și este dorită de toți oamenii noștri politici dintre cari unii au și făcut în mai multe rînduri încercarea de a realisa. Ori-cît de sincere ar fi fost însă încercările făcute până acum, ele n'au putut isbuti, și astăzi s'a întărit în cercurile noastre politice convingerea, că nici nu vor pute să isbutească decît atunci, când vor fi făcute prin mijlocirea oamenilor politici ai românilor din Ardeal. Căci, la urma urmelor, relațiile dintre noi și maghiari numai din cauza fraților noștri din Ardeal s'au încordat.

Deși România este lipsită cu desăvîrșire de tendențe de espansiune, nici un guvern român nu poate lua asupra sa răspunderea stabilirii bunelor relațiuni cu Ungaria, cîntă vreme țeara este mereu agitată de plîngerile românilor din Ardeal. „N'avem noi românii dreptul de a ne interesa de soarta conaționalilor noștri din țările vecine,” — aceasta pot să ni o dîcă foile maghiare și ni o și dîc în toate țările. De-l avem ori nu, e destul că ne interesăm, și nimeni nu poate să treacă cu vederea amărăciunea, ce s'a produs în țeara noastră în urma măsurilor luate de guvernul Ungariei contra conaționalilor noștri din Ardeal.

Ne am bucurat dar vîdînd că mai mulți dintre oamenii politici ai românilor din Ungaria, de împreună cu Inalt Prea sfinția Sa Părintele Metropolit Miron, s'au unit spre a face încercarea, în care oamenii noștri politici n'au putut isbuti. Și dacă este tare conștiința națională a românilor din țările supuse coroanei S'tului Ștefan, ei își vor da toată silința să se împace cu concetățenii lor maghiari, căci împăcarea aceasta este în interesul întregului popor român, și îndeosebi statul român le va fi recunoscător, dacă vor pune odată capăt nedumeririi, în care l'au pus până acum cu plîngerile lor.

Ni se pune însă întrebarea, dacă așa, cum s'a început încercarea de a ajunge la bună înțelegere cu maghiarii, poate ori nu să reușească.

Forma de introducere a fost un apel către alegătorii semnat de cinci români intrați în dieta Ungariei. Cetînd acest apel, am stat nedumeriți, căci nu puteam să ne dăm seama, dacă el este o manifestație sinceră ori un act de ipocrizie. Nu ne îndoim, că autorii apelului doresc în toată sinceritatea ceea ce susțin a dori: forma însă, în care și-au exprimat dorința ne pare greșită.

Încordarea ce există astăzi între români și maghiari e mult mai veche și mai firească decît, ca să poată fi înlăturată prin nisece concesiuni ca cele obținute acum dela parlamentul Ungariei. În forma ei de astăzi ea și are începuturile dela 1860.

După aceste articolul amintesc de cele ce au urmat dela 1860 încoace: de nemulțămirea majorității românilor chiar și cu legea „pentru naționalități”; de împregiurarea că nemulțămirea s'a mai întărit; că maghiarii n'au avut curajul la început a refuza categoric pretensiunile românilor nici a abroga legile deja sancțiunată și apoi — continuă:

Vîdînd aceasta, e peste puțină să nu ne aducem aminte de cele ce se petreceau în Turcia. De cîte ori se aflau în strîmtorare, Turcii făgăduiau marea cu sarea, ear în urmă nu împlineau nimic. Această lipsă de țarie a fost ceea ce a nimicit Turcia. Încetul cu încetul s'a întărit în Europa convingerea, că Turcii nu sînt capabili de a se ține de angajamentele luate față cu alții, și astfel au fost în cele din urmă părășiți chiar și de cei mai sinceri amici ai lor.

Ori cine dar voind să ajungă la stabilirea bunei înțelegeri între români și maghiari, trebuie înainte de toate să le spuie adevărul și să-i îndemne a nu lua angajamente, de cari nu pot ori nu vor să se ție.

De aceea, nu apelul emis de cei cinci deputați, nici circulările celor doi archiereși, ci manifestațiile energice, făcute prin întrunirile românilor din Ardeal, sînt bunul început pentru încercarea de a ajunge la o înțelegere cu maghiarii.

În timp de zece ani românii din țările supuse coroanei S'tului Ștefan au fost încetul cu încetul spoliați de toate drepturile, ce li se asiguraseră prin legislațiunea dualistă. Începutul s'a făcut la 1873, când limba română a fost scoasă dela instanțele judecătorești; în urmă s'a scos din administrație și s'au umplut până chiar și satele cu funcționari maghiari; mai în urmă s'a pus instrucțiune prime române o grea piedecă prin introducerea unui obiect de studiu atît de greu, cum este pentru un popor aric o limbă turanică; acum în sfîrșit maghiarii uită cu desăvîrșire tratatul dela 1867 și nu se sfiesc a vorbi în Ungaria ca într'un stat național-maghiar.

Dacă la 1873 românii ar fi protestat cu toată energia de sigur maghiarii n'ar fi mers atît de departe, și astăzi încordarea relațiilor interne din Ungaria n'ar fi așa de mare. Ceea ce i-a încurajat pe maghiari a fost firea îngăduitoare a românului, pe care ei o luau drept renunțare. Tocmai de aceea însă datorita oamenilor politici români este de a nu-i lăsa pe maghiari în rătăcire asupra aspirațiunilor poporului român.

Maghiarii trebuie să simță, că românii vrînd nevrînd sînt împinși de natura lor a se opune din toate puterile contra pretăcerii statului ungar într'un stat maghiar, ei nu sînt capabili de renunțare, și datorita oamenilor politici români este de, alimenta acest simțămînt, care el singur poate să-i hotărască pe maghiari a se ține de angajamentele luate la 1867, încetînd ași mai risipi puterile în vederea unui scop, pe care nici odată nu-l vor pute ajunge altfel, decît în luptă cu românii.

Mulțămirea românilor este un interes vital al Ungariei, și în vederea acestui interes ei trebuie să și manifesteze nemulțămirea cînt se poate de des, cînt se poate de energie, pentru ca tronul, cercurile determinante din Ungaria să ia cînt mai curînd măsuri pentru înlăturarea ei.

Circulările Arhieriei și apelul emis de cei cinci deputați par însă a fi nisece acte rezultate din intenția de a acoperi adevărul și de aceea nu pot decît să strice.

E ce-va putred în statul Ungariei, și tot românul ardelean, care ține la patria sa, la națiunea sa și la stabilirea unor relațiuni mai bune cu vecinii noștri maghiari, trebuie să pue mîna pe rană, să o arete, pentru ca nu cum-va vrășmașii noștri, cari sînt și ai Ungariei și ai Maghiarilor îndeosebi, să ne atingă tocmai acolo, unde sîntem mai slabi.

Și de aceea după cea mai intimă a noastră convingere, nici Arhieriei prin circulările lor, nici deputații prin apelul lor n'au servit cauza națională română, dar nici a Ungariei, nici pe a Maghiarilor în deosebi: cauza comună o servește numai aceia, care spun adevărul. Moșii dela Abrand, Mocanii dela Deva, Selăgenii dela Ceh. și toți, cei ce s'au adunat spre a manifesta adevărul puternic al nemulțămirii simțite de aproape trei milioane de oameni, înderîtnici în hotărârile lor.

Dacă Părintele Metropolit și Părintele Episcop din Arad și cei cinci deputați cred, că vor pute slăbi acest adevăr prin autoritatea lor, atunci greu se înșeală, ear dacă n'o cred aceasta, atunci nu înțelegem intenția mani-

festățiunilor lor, căci nu ne credem în drept a presupune, că voiau să-i mistifice pe maghiari, împingîndu-i să meargă mai departe pe calea greșită, care au apucat-o.

Revista politică.

Sibiu, în 11 Aprilie.

Comisiunea casei magnaților a dietei Ungariei desbate proiectul despre scoalele secundare în special. „P. Ll.” asigură că în plen proiectul nu se va desbate înainte de Sâmbăta cea mare a noastră. Este interesant poate a sci, că la §. 1 care spune ce este scopul scoalei secundare, s'a primit un adaus, prin care se dîce, că scoala secundară are să pregătească junimea pentru cultură mai înaltă științifică „pe basă religioasă morală.”

„Urmările” (de care amintiserăm în nrul trecut) afacerii Füzessery Polonyi n'au întărit. Un șir lung de declarațiuni și contradicțiuni tipăresc foile budapestane, cari nu sînt altceva decît învinuiri reciproce a mai multor deputați, țiarști și un funcționar de poliție. Din toate se vede, că de puțin sînt pregătiți „misionarii culturii în orient” pentru deslegarea „înaltei” lor probleme. Afară de învinuiri vor mai urma și mai multe duiele.

În ținutul fostelor fruntării militare croato-slavone s'au terminat alegerile la dieta croată, 27 alegeri sînt guvernamentale, 4 starceviciane și 3 mraoviciane. Una are să se mai facă.

Alianța germano-austro-italiană încă n'a încetat de a fi comentată în diverse sensuri de țiaristica oficioasă și neoficioasă europeană. Un incident neașteptat face pe „P. Ll.” să fie foarte nedumerit în mijlocul alianței, care a surprins Europa. Incidentul este foarte inocent într'atîta, încât, n'are de a face cu politica guvernului italian. Curtea de jurați din Udine a achitat pe împreună-vinovații cu Oberdank. „P. Ll.” simte și dă și espresiune ideii că guvernul italian nu poate fi responsabil de incidentul acesta. Cu toate aceste îl face responsabil, după care logică nu scim afară poate după a sa cea maghiaronă. Tocmai clar-obscurul acesta însă ne îndreptățește să presupunem, că alta trebuie să fie cauza nedumeririi și nu achitarea dela Udine. Pe un moment s'a deșteptat și în oficiosul budapestan conștiința, că aliații între care a încăput, erau odată în contra noastră și făcuse tocmeala, cum se esecute impunșetura în inima monarchiei.

Din Varșovia de un timp încoace se repețesc scirile despre simptome revoluționare. Înainte de cîte-va țile studenții dela universitatea varșoviană au pricinuit tumulturi, încât au trebuit să întrevină miliția. Arestări și relegări au fost urmările nemijlocite ale tumulturilor. Scoalele Poloniei rusești sînt supuse inspecțiunei unui general Apuchtin, un militar, anume pus să crească junimea polonă în subordinațiune. Acest general a fost palmuit acum de curînd de un student în public, în aula universității. Astfel de simptome nu sînt isolate în Polonia rusească. „M. P.” din Viena adauge la espunerea simptoamelor acestora, că între poloni există speranța, că Germania se va vedea necesită a reduce puterea Rusiei, care zace asupra vecinilor ei din apus ca o povară și că din punctul acesta de vedere turburările din Varșovia merită a nu fi trecute cu vederea.

Proiectul pentru scoalele medii în parlamentul Ungariei.

Țiua a opta a desbaterei.

(Urmare.)

(Adolf Zay continuînd.) Proiectul conține încă și o altă vătămăre esențială de drept, pretîndînd, că fie-care candidat de profesură, chiar și acela, care voește a fi aplicat numai la instituttele nemaghiare să dovedească, că se scie folosi de limba maghiară la propunere. Am declarat că sînt de acord că fie

care candidat să aibă un cuant ecuitabil de cunoscințe din limba și literatura maghiară; nu înțeleg însă, pentru ce să fie silit acela, a cărui limbă de propunere nu va să fie cea maghiară, a dovedi, că e în stare a propune diferitele obiecte, cu cari se ocupă, în limba maghiară? Să fie aceasta doară o pregătire pentru ca în viitoriu în toate scoalele medii, chiar și cele nemaghiare ale confesiunilor autonome să se poată introduce limba maghiară ca limbă de propunere? Voiți să o aduceți doară acolo, ca preste câți-va ani să puteți dice: acum au dovedit toți profesorii că sunt ași a propune în limba maghiară, de aici înainte limba maghiară să fie preste tot locul nu numai obiect obligat, ci limbă de propunere? Dacă n'ar fi aceasta intențiunea proiectului, ce înțeles ar avea dispozițiunea ulterioară neînțeleaptă și nedreaptă a paragrafului 62.

Tot așa de nemotivată, de vătămătoare și de ilegală e dispozițiunea, care cere, ca fie-care candidat să facă examenul de calificățiune numai în limba maghiară, precum din limba și literatura maghiară, așa și din specialitățile sale. Domnul ministru n'a cerut aceasta mai înainte; atunci era mai liberal și mai tolerant. Nici proiectul din 1880 nu conținea pretensiunea aceasta; acela permitea depunerea examenului și într'alte limbi. Șovinismul, se vede, a molipsit și pe domnul ministru de instrucțiune. Domnul ministru însuși a recunoscut de mult netemeinicia și imposibilitatea pretensiunii acesteia. Când se desbătea paragraful respectiv în comisiunea pentru instrucțiune, domnul ministru însuși a declarat franc: că depunerea examenului de calificățiune e posibilă numai în limba, în care a ascultat candidatul obiectele respective, și în care și-a făcut studiile. D. ministru a și ilustrat declarațiunea aceasta adăugând, că dânsul a studiat științele naturale în limba germană și cu toate că e maghiar născut, nu se poate exprima din specialitatea aceasta precis și clar decât numai în limba germană, lipsindu-i în cea maghiară terminii tehnici. Domnul ministru îmi servește de o dovadă foarte prețioasă. Dânsul mă spriginesce în afirmarea, că e o pretensiune absolut imposibilă, ca candidatul, care și-a făcut studiile p. e. la un gimnasiu german și și le-a terminat pe urmă la o universitate germană după prelegeri și cu ajutorul de cărți germane și s'a inițiat a propune în limba germană, să fie silit a depune examenul de calificățiune în limba maghiară. Tot cele dișe de d. ministru mă îndreptățesc în presupunerea că proiectul se poartă cu intențiunea: de a detrage ulteriormente prin pretensiunea aceasta posibilitatea instrucțiunii germane în scoalele secundare și a instrucțiunii germane dela universitate admisă pro forma în paragrafi precedentți. Dar e oare în interesul științei și a culturai din țeara noastră, a eschide pe locuitorii germani dela știința germană și a nu le permite folosirea cărților germane?! E oare sinceră procedură: a concede de o parte, pro forma, cercetarea universităților streine, a statorî însă de altă parte examenul de calificățiune astfel, încât să-l poată depune numai acela, care și-a făcut studiile la institute maghiare? Conștiința domnului ministru încă pare a se fi revoltat în fața unei asemenea pretensiuni, de oare ce nu se încumete a o pune numai decât în lucrare. Dânsul cere, a i se da plenipotență de a pute concedea din cas în cas depunerea examenului de calificățiune și în altă limbă plenipotență aceasta să i se dea pe 10 ani succesivi. Aceasta e prede o parte o grație a bunei chibșuelii a domnului ministru, care ușor se poate face pendentă de „ținuta conveniendă națională“, de servilismul politic, ear pe de altă parte termenul de 10 ani, chiar și dacă s'ar da încuviințarea fără „contraservițiu“ n'are alt scop, decât a lăsa timp scoalelor secundare și studiilor universitare a nemaghiarilor de a se maghiarisa clasă de clasă și an de an. Căci numai întemplantându-se aceasta vor fi în stare după 10 ani a coresponde pretensiunilor legei și a depune examenul de calificățiune în limba maghiară. Să nu credeți, domnilor, că vă va succeda a purta lumea de nas. Termenul de 10 ani nu schimbă întru nimic intențiunile maghiarizătoare cuprinse în paragraful dvoastră referitoriu la examenul de calificățiune, ci dă numai timpul de lipsă pentru realizarea acestor intențiuni. Intențiunile acestea însă, permiteți-mi, se o spun franc, sunt tocmai contrariul dela aceea, ce ați asigurat nemaghiarilor în anul 1861 pe „onoarea națiunii“ și ce le-ați garantat în anul 1868 prin o lege de stat.

D. dep. Grünwald e firesce cu totul de altă părere în privința observării îndatoririlor morale și în privința sancțiității legilor. Dânsul a statorî în decursul acestei desbateri o teorie despre naționalități, care nu ține de fel cont de desvoltarea istorică a statului maghiar și de virtuțile prețioase ale naționalității maghiare, o teorie, care își bate joc de toate legile fundamentale de stat și de toate drepturile omenesci, o teorie care dacă s'ar introduce, ar

fi în ochii mei cel mai periculos atentat contra statului maghiar și arma cea mai veninoasă contra naționalității maghiare. Teoria aceasta a lui Grünwald jignesce statul în temelile sale și opune naționalității maghiare legioane de inimi. D. Grünwald v'a împroșcat cu veninul egoismului de rasă, ear dvoastră l'ați ascultat cu gura deschisă. Dânsul dișe: că în inima maghiarului se nasce adesea o dorință secretă, dorința, de a maghiarisa totul în țările de sub coroana sântului Stefan. El (Grünwald) e omul de stat, practic și expert, care se mulțămesc în privința maghiarisării cu aceea, ce se poate ajunge. Marea masă a nemaghiarilor de o camdată nu se poate maghiarisa, aceasta trebuie mai întâiu instruită în scoala poporală în limba maghiară și condusă la simțeminte patriotice, adecă pregătită pentru maghiarisare și subjugată. Inteligența nemaghiarilor trebuie însă contopită cu deservirșire cu maghiarii, aceasta e datorința sântă a fie-cărui maghiar și aceasta e misiunea națională a scoalelor medii, cari au să prefacă cultura maghiară în tinărul nemaghiar în carne și sânge, pentru ca să se poată asimila și să devină membrul rasei maghiare. E evident că dl Grünwald n'a putut avea în vedere asimilarea politică, care nu poate fi chemarea scoalei, ci rezultatul unei administrațiuni de stat înțelepte și sincere. Dacă d. dep. Grünwald umblă cu ideea, de a asimila politic masele, apoi n'are încătrău decât să constate că sub asimilarea „culturală“ a tinerimei din scoalele medii nu înțelege altceva, decât maghiarisarea ei „sans phrase et sans gene“. Cunoascem deja antecedentele doctrinarului celui mai rutinat al maghiarisării, cunoascem faimosul principiu: gimnasiul e o mașină, în care intră pe de o parte tinărul slovac ca să poată eși pe o altă parte un produs de artă în persoana unui tinăr maghiar — o metamorfosă, care, d. dep. Zsilinsky și altor deputați li se pare a fi foarte avantajioasă. Dar ceea ce îi place unuia nu le place tuturor aceea, de ce nu-i pasă slovacului, vătămă adânc pe germanul. Nu înțeleg, cum d. Grünwald se poate încumeta a afirma față cu naționalitatea maghiară tocmai în preșeara milenarului său: că ea după un curs de 100 ani ar fi ajuns tot numai acolo, unde a fost în secolul al nouălea, și că ar fi necesitatea a răpi copiii vecinilor și a altor naționalități spre a se pute susține și mai departe. Aceasta e o vătămăre grea și nemeritată pantru naționalitatea maghiară.

D. Grünwald se încearcă a atribui nizuințelor acestora de aneacsare un preț moral dișcând cu aer de fariseu: că misiunea maghiarului e a mijloci prin limba maghiară cultura europeană diferitelor naționalități din Ungaria. Dar sunt oare naționalitățile acestea avisate la mijlocirea prin limba maghiară? oare temelii aceasta a teoriei lui Grünwald nu e un *πρωτον ψευδος* care derimă întreg edificiul inchipuit? Când vine d. dep. Grünwald și presupune în deosebi despre german, care prin limba maternă e compozitor direct al culturai europene, că-și va arunca dela sine germanismul și se va contopi în cultura maghiară, pentru ca astfel să se poată împărtăși de cultura europeană prin mijlocirea limbei maghiare, stai în chibșuirii, să-l țini de alienat, ori de rătăcios.

Teoria aceasta se presentă cu netolerantul despotism al infalibilului. D. Grünwald declară: eu am statorit pentru inspectorul general al luteranilor unguri o misiune, pe care el nu o a înțeles, apoi spre pedeapsă își întoarce mâna patronatoare dela ereticul inspector general, ca și când ar voi să dișe: cu aceasta ești dimis din postul tău. Domnului ministru președinte îi înfige, cu toate că i-a lăudat din fundament stăruința pentru „ideea de stat“, a participando timbrul „unei ne mai audite frivolități“, dacă cumva s'ar încumeta a domoli în desbaterea specială unele dispozițiuni de ale proiectului. Eu cred, că o atare trufie și nebulie ași numai la moscoviți mai poate avea loc: un stat constituțional, un popor liber nu i se va închina nici când!

Când auzi principiul D. Grünwald propus cu multă rafinerie: chemarea culturală a nemaghiarului e a umplă lacunele „națiunii“, ear' chemarea inteligenței nemaghiare a se contopi în cultura maghiară și a dispără, îți aduci fără voie aminte de Atenieni, pe cari soartea fatală îi condamnase ași trimite an de an floarea tinerimei la Creta spre a fi mâncată de minotaurul și în fața unei intențiuni atât de deșositoare și revoltătoare și se înfățișează înaintea ochilor sufletesci chipul lui Theseu, a liberatorului!

Și colega meu Carol Wolff a strigat aici — spre marea D-voastră intristare — după un liberator; sunt însă convins, că la dânsul a fost acela numai o ființă ideală, chipul nu avea forme concrete și nu primise încă caracter politic.

Onorată casă! Și eu aștept și strig pe liberator. Dar nici eu nu'l aștept din streinătate de dincolo de marginile țării. Eliberarea de sub jugul netoleranței naționale o aștept dela nați-

unea maghiară în sași, dela o preopinare înțeleaptă și circumspectă față cu starea de ași politică, o preopinare, care a susținut mica naționalitate secolii întregi într'o lume streină. Instinctul acesta politic s'a întunecat ași prin demonul egoismului de rasă. Cu toate acestea convingerea mea e: norii grei ce s'au grămădit deasupra capetelor ginte maghiare și le amenință și pericolul stărei esterne ne vor sili la tresvie și vor oferi earăși circumspecțiunei și moderațiunei tradiționale triumful preste pasiunile cele oarbe. Pe acest liberator, pe geniul mai bun al ginte maghiare îl aștept eu, și îl voi bineventa, când se va arăta.

Din sinul D-voastră domnilor nu aștept pe liberatorul; nu'l pot aștepta în fața iritațiunei pasionate, ce o ați dovedit dișele acestea, fără nici un motiv, simplu numai, fiindcă între noi domnesce diferența de opiniune în privința măsuri privilegiilor, ce ar fi a se crea pentru limba maghiară.

Și apoi pentru aceasta o ură așa de nedumerită! Aici se privește de un merit patriotic, de a lovi în sasi. Dvoastră v'ați bătut joc în toată forma, și în deosebi domnișorii din partida guvernamentală se cred în drept a presupune că fie care di, în care nu se trage vre-un sas în noroiu, ar fi o di perdută. Cât de mică se arată „diem perdidi“ a unui Tit pe lângă un atare simț eroic! Și în adevăr ați avut lipsă de curagiul unui erou fiind a vă arunca 400 de bărbați asupra 14 sasi, eu însă sunt destul de mărginit și... de ostil a nu învidia pe domnișorii amintiți pentru astfel de triumfuri.

E trist, când chiar și domnul ministru de culte și instrucțiune, Augustin de Trefort, se viră în hora atacurilor, ce s'au repețit în decurs acum de opt dișe până la disputare. Domnul ministru a simțit, bag-seamă, că partea primă a vorbirei sale, cu care a deschis desbaterea, ieremiada despre soartea cea tristă de 12 ani a fătului său, a exercitat o impresiune deamnă de compătimit și ca să nu apară de cavaler posomorit își cearcă norocul și lovi în sasi și ce să veți? toată casa isbucni în aplause. Și apoi dacă ar fi spus cel puțin adevărul, n'ași ave nimic în contră. D. ministru se îndreaptă însă în contra petițiunei consistoriului transilvano-luteran — singura petițiune din alte 20, pe care o ține deamnă de a se ocupa cu ea — și dișe, că aceasta deneagă statului ori-ce drept și se feresce cu dispreț de limba maghiară. Îmi țin de o datorință morală a constata adevărul. În petițiune se cuprinde chiar contrariul dela cele afirmate de domnul ministru. Petițiunea consistoriului luteran din Sibiu sună:

„Biserica aceasta luterană a susținut în totdeauna că guvernul fără jignirea principiului constituțional și parlamentar, are îndatorirea morală înainte de a aduce schimbări pe cale legislativă în sistemul legal și public de învățământ a se pune în conșlegere cu organele legale ale confesiunilor îndreptățite. Biserica aceasta a accentuat espres în declarațiunile sale oficiale în mai multe rânduri, că e aplicată a conlucra la o atare muncă și din parte-și în mod loial și sincer.“

Biserica luterană așa dară recunoasce sfera loială de drept a statului față cu scoalele profesionale și s'a arătat aplicată a da mână de ajutoriu la estinderea necesară a acestei sfere pe calea constituțională. Petițiunea continuă: institutele noastre de învățământ, și aceasta o declărăm asemenea în conformitate cu adevărul, cultivă instrucțiunea limbei maghiare atât în general, cât și în interesul școlarilor cu succes îmbucurător și într'un mod corespunderător chemării scoalelor medii.“

D. ministru ar fi lucrat mai înțelepțesce, dacă nu și-ar fi compromis demnitatea oficiului său prin o astfel de manipulațiune și cu gluma necălită despre universitatea săsească și despre ignoranța învățăților germani. Dacă în adevăr s'a vedut lipsa unei astfel de proceduri și a unei astfel de întorocheri a adevărului, domnul ministru trebuia să o concreadă acelora, a căror caracter nu mai avea ce perde. Eu cred că s'ar fi aflat destui de aceia.

D. ministru president însuși a învidiat pe domnul ministru de instrucțiune pentru popularitatea, ce și-a câștigat acesta pe domeniul propriu al domnului ministru president, pe terenul persecuțiunei sasilor. D. ministru președinte s'a supărat foc vedând că de astă dată nu s'a prins frasa de altcum plăcută despre „cei 2—3 agitatori sasi“. Căci tendențelor sale ostile se opun de astădată toți cei 14 deputați sasi; ear înapoia noastră stă întreg poporul săsesc care nu ne va trada nici când, chiar nici atunci, când o ar cere autoritatea impunătoare precum e... domnul de Berzeviczy.

Fiindcă glasul de odinioară n'avu trecere, de astă dată domnul ministru se vedu îndemnat a se scăpa de noi și astfel ne-a imputat dișcând: sasi urăsc tot ce e stat și ce e maghiar. Sub mantaua aceasta și-a ascuns dânsul ura ce o nutresce față cu noi. E adevărat, domnule președinte, că sasi urăsc ad-

ministrațiunea cea rea, corupțiunea, șicanăriile, și persecuțiunile ce ni le-ați creat. Căci cei mai mulți amployați împintenați de modelul eroilor din această casă țin de un merit patriotic a persecute în ori-ce resort al vieții publice pe sasi întocmai, pe cum s'a întâmplat în decursul acestei desbateri. Cumcă la noi există oare care nemulțămire nu o neg. Aceasta însă domnesce față cu regimul actual și nici decum față cu statul, care nu i nici decât identic cu gloriosul nostru ministeriu actual. Despre modul, cum cugetă sasi despre stat, s'ar fi putut convinge ministrul abstrăgând alte enunțăriuni ale sasilor, din rezoluțiunea cercurilor electorale din țeara Bârsei din vara 1879 concepută în Codlea, în care au declarat că ei, sasi ca tot dea-una, așa și acum, își caută mântuirea și viitoriul numai în statul acesta și numai în dezvoltarea sa constituțională. Apoi în ceea ce privește limba maghiară, eu am recunoscut necesitatea învățării ei și lipsa de a cunoaște cultura maghiară preste tot. Sasi au introdus limba maghiară ca obiect obligat în toate scoalele lor medii. În ceea ce privește simțămintele sasilor față cu maghiarii există o dovadă viuă în rezoluțiunea adunării celor patru cercuri electorale brașovene ddt. 16 Aprile 1882, pe când erau pasiunile naționale dincoace și dincolo la culme. Sasi au declarat atunci: sântem convinși, că printre vământăla de ași a spiritelor și nemulțămirea inimilor, precum și printre caosul netoleranței naționale vor străbate earăși rațele prudenței și ale loialității, rațele, cari au creat Ungaria și o au susținut în mânia tuturor neajunsurilor. Până atunci vom păstra nestrămutat față cu toate naționalitățile din țeară, și față cu naționalitatea conducătoare a maghiarilor aceea bunăvoință sinceră, în care ne-a unit în patria aceasta durată de 700 ani. Sânt acestea oare simptomele urei? Care e adevărul în nesocotita acuză a domnului ministru președinte, pe care ni o aruncă în față.

În persecutarea sasilor se alătură domnului ministru president și domnul Orban. Față cu vorbirea dănsului, în care nici umbră de adevăr nu există, nu voi dice nimica; căci după experiențele mele de până acuma n'ar fi nici frumos, nici lucru plăcut, să cred că vederile politice și caracterul dănsului moral ar valora ceva în statul și în parlamentul Ungariei. Despre dănsul nu voi mai-lua notiță.

În ce privește frumsețea, expresiunii și nobila cugetare mai tare se aproprie de Orban Bálás deputatul Desiderius Pronay; nu voi polemisa nici cu dănsul, mai cu seamă în delicata manieră, cu care a făcut alusiune la „plata procurorilor nechematei“. Întreb însă nu este oare procuror nechemat, când în calitatea sa de inspector general al luteranilor din Ungaria se amestecă în afacerile interne ale luteranilor din Transilvania? Și cât de loial este modul nechematei sale ingerințe! Ne dechiară de suspecte scoalele, și voesc să ne destragă elevii, însuși afirmă că nu se poate constata nimic asupra noastră, cu toate acestea scoalele ne sânt suspecte pentru 2 vorbiri ținute aici de 2 deputați sasi. Unde este aici legătura obiectiva, unde logica? Să presupunem că ar fi adevărat, ceea ce nu este — că vorbirile colegilor mei Wolff și Gull ar fi periculoase, ce vină poartă pentru aceste vorbiri scoalele medii? Ce poate face gimnaziul din Sighișoara al cărui elev a fost înainte cu 40 de ani domnul Gull, dacă acest domn ține în parlamentul Ungariei cuvântări, cari displac domnului Pronay.

Și apoi dacă domnia sa ne ține periculoși și de-neagă patriotismul și nesuținele culturale numai pentru cuvântul că Germania privește la noi cu simpatii, fie-mi permis să-i atrag atențiunea la purtarea — *res gestae* — bisericeii sale din timpul mai recent. Și va aduce doară aminte că fostul inspector general și unul dintre antecesorii dănsului Eduard Zsedényi prin anii 1860 la mandatul bisericeii sale s'a dus în Berlin la regentul Prusiei de atunci, actualul împărat german, și l'a rugat ca în confederațiunea germană dănsul ca cap al casei Brandenburg și director al întreg „Corpus Evangelicorum“ să-și pună toată influența spre a împedea introducerea patentei protestantice de Thun. Aceasta faptă în anii trecuți se vedea tipărită în „Augsburger Allgemeine Zeitung“. Nime nu o a desminte. Dacă așa dară protestanții înainte cu douăzeci de ani la consensul tuturor patrioților a chemat pre un potentat străin contra statului lor propriu, mai poate acum să ne suspicioneze inspectorul lor general pentru simpatii, cu cari ne întimpină privați în străinătate? A dona observare se reduce la propunerea Dsale față cu noi, în virtutea căreia guvernul ar avè să înființeze pre la noi gimnaziile protestante regesci, și prin intrare grătuită, stipendii și alte beneficii să detragă elevii institutelor noastre. Se înțelege că aceea sta sub masca iesuitismului, adecă instruirea să se înceapă deocamdată în limba germană, ca cu atât mai radical să-i poată maghiarisa

apoi. Nu voesc să dezvolt tema mai departe câtă înțelepciune și cunoștință de istorie se recere spre a deslega „*contradictio in adiecto*“ cu privire la regescile gimnaziile protestante, atrag însă atențiunea domnului deputat la tristețele timpuri, când grassa în Ungaria contra reformațiune și agenții lui Szelepcsényi și Pázmány iesuții de toate ramurile inundață orașele protestante din Ungaria superioară, cum e Leutschiau, Cassovia, Eperjes, Presburg, Oedenburg, Güns, Bartfeld etc. cu panduri și croați pustiind cu foc și sabie protestantismul și pentru el și germanismul. Și întreb pre inspectorul general al protestanților, domnul Pronay Dezső, care este om tinăr și următoriu a lui Szelepcsényi și Pázmány nu observă domnia Sa că voim a nimici scoalele luteranilor din Transilvania prin sabie și foc sau după cum dice domnia sa: „și *ferrum non sanat sanat ignis*“, prin nimicirea germanismului nimicesc și protestantismul? Căci deși unul este scop și celălalt efect, de persecutăm germanismul pentru protestantism și viceversa în esență tot un rezultat este. Și e bine să se știe acum cine este nou alesul inspector general al protestanților din Ungaria și ce spirit este normativ de aici încolo în această biserică.

(Va urma.)

Statutul organic și „plenitudinea puterii arhieresci“.

În adevăr minunată situațiune! Căci mai curând decât ași fi creșut inocentele cuvinte „ne-sacte“, interpretate cu oare care ușurință într'un articol de diar, despre alegerea protopresbiterului în Oravița, au justificat pe deplin temerea mea exprimată în acest diar sub titlul „Echou“ (Nr. 30 din 15 Martie a. c.), că „jocul de cuvinte a dlui C. are cele mai fuste urmări pentru ținera noastră constituțiune bisericească și de care fie care om serios, dacă nu este dușman de moarte al statutului organic trebuie să se ferească ca de foc“. Minunat în adevăr, interesant și semnificativ este că chiar adversariul meu, dl C. în apărarea sa publicată în Nr. 32, 34 și 35 ai „Tel. rom.“ a ajuns la un conflict flagrant între statutul organic și puterea arhierescă. De acest conflict însuși dl C. se înspăimântează dicând, că este o rană deschisă, foarte periculoasă în organismul nostru bisericesc. Norocul nostru însă că „rana“ aceasta există numai pe hârtie și se bazează pe un joc de cuvinte garnisit cu canoane, care nu stau în nici o legătură cu cestiunea de față.

Dar să ne lămurim.

Dl C. a susținut — ipsissima verba —: „după lege sinodul (protopopesc) nu alege (pe protopresbiter), ci face o candidare mai restrinsă, candidare de trei pentru consistoriu, ear consistoriul nu denumesc, ci alege pe unul dintre cei trei candidați de sinod, în fine cel ce exercitează dreptul de denumire este episcopul.“

Eu am combătut această afirmațiune și am dovedit cu litera și spiritul legii că după lege 1) *sinodul protopopesc alege pe protopop*, 2) *consistoriul îl denumesc și 3) episcopul îl chirotescesce*.

Acum vine dl C și îmi răspunde — ipsissima verba —: „Din cuvintele aceste (ale dsale citate mai sus) nime nu va pute ceti, că eu ași fi tras la îndoială dreptul de alegere al sinodului protopresbiteral sau că doară în Statutul organic nu ar sta apriat că în sinodul protopresbiteral se efpetuesce alegerea de protopop...“

Adecă dl C ne spune: când scrie dsa „că sinodul protopresbiteral nu alege pe protopresbiter, nime nu va pute ceti, că dsa ar fi tras la îndoială dreptul de alegere al sinodului protopresbiteral“ și eară când dsa scrie: „că după lege (scilicet statutul organic) sinodul protopresbiteral nu alege pe protopresbiter“ — „nime nu va pute ceti, că dsa ar fi tras la îndoială, că doară în statutul organic nu ar sta apriat că în sinodul protopresbiteral se efpetuesce alegerea de protopop“.

Mărturisesc că n'am cunoscut dela început acest obicei pre original a dlui C. a scrie chiar contrariul dela aceea ce poftesce, ca să cetească. Dacă îl cunosceam mă teream dela început de o polemică. Cred însă că acum am fi lămurii asupra unui punct și anume: după lege sinodul protopresbiteral alege pe protopresbiteri. Să trecem deci la al doilea.

Dl C. a susținut, precum am arătat mai sus că după lege consistoriul nu denumesc pe protopresbiter ci alege pe unul din cei trei candidați de sinod. Eu am combătut aceasta și am dovedit cu litera și spiritul legii, că consistoriul denumesc pe protopresbiter.

Acum vine dl C. „și-mi aduce la cunoștință „scurt și repede că sub denumire a înțeles sin-

„gelia, care chiar și după statutul organic cade eschisiv în competența episcopului (§. 54 st. org.)“

În adevăr foarte scurt și repede! numai pagubă că se lovesce ca nuca în părete.

Dl. C. se vede, că n'are concepte clare despre denumire și singelie, abstracție făcând dela persoanele, în a căror competență „cade eschisiv“ una și alta; căci singelia protopresbiterului nu este alt ceva decât decretul arhieresc despre chirotesire (nu denumirea!) severșită. Când se tratează despre competența dreptului de denumire a protopresbiterului, cum se poate înțelege sub denumire decretul despre un act sacramental respective ritual severșit, sciind că acestui act are se premerge denumirea? Fie consistoriul eparchial, fie episcopul competent a denumi, pe protopresbiter, — în ambele casuri — presbiterul mai întâiu se denumesc, apoi se chirotescesce și în fine se prevede cu singelia sau gramata arhierescă. Cum dar se poate înțelege sub denumire „singelia“? Dl C. citează la acest pasagiu și § 54 al statutului organic, unde stă clar și precis: „..... denumitul protopresbiter ... se prezentează la episcopul eparchial spre... înzestrare cu singelie ...“ și totuși sub denumire înțelege „singelie“.

Am pe dl C. în prepus că nu înțelege românesce.

Dar să trecem preste „denumirea singelie a dlui C. și să ne întoarcem la cestiunea de sub discușiune:

alege sau denumesc consistoriul pe protopresbiter?

(Va urma.)

Varietăți.

* Escelența Sa Preas. Archiepp. și Metropolit Miron Romanul a plecat Sâmbătă la 4 oare după ameași la Budapesta spre a lua parte la desbaterea proiectului pentru scoalele secundare în casa Maghiarilor.

* (Convocare.) P. T. Domni membrii ai comitetului central al „Reuniunii învățătorilor dela scoalele române greco-orientale din districtul Sighișoarei“ — anume: Președinții despărțămintelor tractuali din protopresbiteratele: Sighișoara, Mediaș, Târnava superioară și Târnava inferioară. — Învățătorii: Ioan Muntean, învățător primariu în Sighișoara; Ioan Rondolean învățătoriu primariu în Daneș, Nicolau Muntean inv. în Saschiz, Ioan Oprea învățător în Laslea mare, Emanuil Florea inv. în Daneș, Teodor Ventilă inv. în Suplae, Georgiu Feșteu inv. în Drag, Nicolau Serb inv. în Seleușul mare, Nicobuța inv. în Zoltan. sânt provocați a se presenta la ședința ordinară pe 30 Aprile a. c. v. la 9 oare a. m. în localul oficiului parochial din Sighișoara.

Obiectele de pertractare vor fi:

1. Staverirea listei generale a membrilor Reuniunii.
2. Cestiunea despărțămintelor, din care se propune districtul.
3. Cestiunea încasării tacselor dela membrii.
4. Statorirea materialului și a temelor, ce sânt a se pertracta în despărțăminte.

Sighișoara în 8 Aprile 1873.

Presidiul reuniunii districtuale.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

* (Postal). În 21 Aprile n. s'a deschis concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în *Ucia inferioară* (comit. Făgărașului), împreună, pe lângă contract și 100 fl. cauțiune în bani numerați, cu salariu de 200 fl. 40 fl. paușal de cancelarie și 1400 fl. paușal de transport. Petițiunile de concurs au a se înainta în restimp de trei săptămâni la direcțiunea reg. a postelor din Sibiu.

* (Un fapt nobil demn de imitațiune.) Mai mulți învățători români, cari în 1882 s'au adunat în Arad la cursul supletoriu pentru limba maghiară, voină să eternizeze memoria fericitului de odinioară profesor de pedagogie dela institutul ortodox român din Arad Dr. Lazar Petrovici s'au întrunit într'o conferență și alegându-și un comitet de 11 inși cu dl Ioan Vidu ca president și Protasiu Givulescu ca notariu, au deschis 12 liste spre colectare printre dănsii.

Felicităm pre învățătorii din districtul diecesan al tractului pentru nobila lor faptă, carea în ochii oamenilor cu inimă mult i recomandă.

Domnul profesor de preparandie din Arad Teodor Ceontea în Nr. 15 din a. c. al diarului „Biserica și școala“ publică rezultatul colectelor, de unde estragem sumele.

Lista Nr. 111. 67 fl. 60 cr., lista Nr. 119 fl. 85 cr. lista 2. 11 fl., lista 3. 8 fl. 40 cr., lista 6 5 fl. 20 cr. lista 8. 1 fl., — înasași de tot 103 fl 95 cr., —

ear subscriși însă neincasați 10 fl. 20 cr., — suma 114 fl. 15 cr.,

Continuarea raționinului va urma în susnumita foaie.

* (Mulțămire publică). Reuniunea pompierilor voluntari din Săliște exprimă onor. institut de credit și economii „Albina” din Sibiu pentru darul de 50 fl. v. a., făcută suspomenitei reuniuni cea mai vie recunoscătoare.

Săliște 21 Aprilie 1883.

Comanda pompierilor voluntari

Ioan Maximu m. p.,
comandant.

* (Necrolog). Ioan Ioanoviciu paroh gr. or. la Budila în numele său și a fiilor sei George Ionescu capelan, a ficelor sale Maria, Susana și Anna a ginerilor săi Eremia Ioan și Nicolae, a nepoților săi, și în numele tuturor celorlalți rudeni, amici cunoscuți, cu inima înfrântă, cuprinși de cea mai mare durere, anunță trista scire despre moartea mult iubitei și vrednicei sale preotese *Anna Ioanovici* născută *Rosca*, după un morb de 3 săptămâni de aprindere, în etate de 63 ani, după o fericită căsătorie de 49 de ani, cu cele sufletesci împărtășită, în 29 Martie pela 11 oare noaptea s'a mutat la cele eterne lăsând pe ai sei în grele suspinuri: și cu deosebire pe părintele și consoțul dumneai neputincios și bolnav.

Rămășițele pământesci ale repozatei s'au înmormântat în 31 Martie în cripta familiară în cimitiriul local. Fi-ei țărina ușoară și memoria eternă. Budila în 8 Aprilie 1883.

* (Cor în Bucium-Cerb.) Dl învățător dela scoala noastră confesională de acolo Alesandru Sava a surprins pe creștinii noștri în sărbătorile Crăciunului cu cântări corale nepresupuse dela copii în etatea fragedă de 12 ani. Vădând dl Alesandru Danciu,

director și proprietar de mine, rezultate atât de neașteptate cu copii într'o etate așa de tineră și în timp așa de scurt, pentru ea să încurageze atât pe învățători cât și pe tinerimea întreagă s'a oferit a face pe sp-sele sale un cor în biserică. Îndată s'au și înscris preste 60 de tineri dela etatea dela 15—35 ani. În ziua de Buna-vestire corul tinerimei mai dezvoltate, sub conducerea dnului învățător Sava a dat o probă și mai eclatantă ca cea dela Crăciun, ceea ce avu de urmare nu numai generala satisfacțiune a creștinilor, dar că dl Danciu numai decât, conform promisiunii, au și acordat construirea corului în biserică. Acesta va fi lângă lustrul cum-părat de dsa, a doua podoabă câștigată de densusul bisericeii în timp de doi ani.

* (Biserica ortodoxă în Iaponia.) Misiia bisericeii Ortodoxe în Iaponia, întreținută de societatea misionară din Rusia, nu s'a început decât în anul 1870, când s'a dus acolo și Ieromonachul Anatolie Tichae, român din Basarabia rusă, din târgușorul Bălți.

Capul misiei în Iaponia este Episcopul Necolai care până în 1870 era ca preot la agenția rusă din acel loc. Al doilea, și prin urmare unul dintre propagatorii principali ai ortodoxiei în Iaponia este Armandritul Anatolie.

Numărul creștinilor Ortodoxi dintre Iaponezi în anul 1881, era de 6090, ear în Noemvre anul 1882 de 7200.

Biserici ortodoxe și simple case de rugăciune sunt 90. Preoți ortodoxi dintre Iaponezi sunt, 9 și anume: Pavel Savabe, Petru Sasagava, Pavel Nițuma, Tit Komațu, Petru Kanó, Pavel Sató, Mathei Kangeta, Iacov Tacaia, Timotei Hariu.

Misia ortodoxă are încă și 93 Catichisatori dintre Iaponezii convărțiți, care lucrează cu mare energie și devotament. Toți creștinii ortodoxi formează

131 comune bisericesci prin diferite locuri ale Iaponiei. Punctul principal al misiei este în *Tokio* — capitala Iaponiei, ear Arch. Anatolie este stabilit în marele Oasaka ce se află la sudul Iaponiei.

Fie ca acești apostoli ai ortodoxiei să nu slăbească până ce nu vor creștina cel puțin cea mai mare parte a populațiunii iaponceze.

(Bis. Or. Rom.)

Loterie.

Sâmbătă 21 Aprilie n. 1883:

Timișoara:	45	87	3	4	10
Viena:	4	61	67	18	47

Bursa de Viena și Pesta.

Din 21 Aprilie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.20	120.15
Renta de aur ung. de 4%	90.05	90.—
Renta ung. de hârtie	88.—	88.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	138.—	137.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.60	91.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99.50	99.—
Renta de aur austriacă	99.75	99.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	99.40	98.—
Obligațiuni urbariale temeșiane de	98.—	98.25
Obligațiuni urb. temeș. cuasulă sorțire	98.—	99.—
Obligațiuni urbariale transilvane	97.50	97.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.25	99.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	97.75	97.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	115.—	98.25
Sorți de stat dela 1860	132.50	115.—
Sorți unguresci cu premii	114.25	110.79
Sorți de regularea Tisei	110.60	78.20
Acțiuni de bancă austro-ung.	78.40	78.85
Acțiuni de bancă de credit ung.	78.30	98.—
Acțiuni de credit austr.	98.10	313.80
Datorii de stat austriacă în hârtie	132.50	829.20
Datorii de stat austr. în argint	834.90	78.85
Strisuri fonciari ale institutului „Albina”		100.30
London (pe polița de trei luni)	119.80	119.70
Galbia	5.66	5.64
Napoleon	9.50	9.50
100 marce nemțesci	58.55	58.55

Nr. 407.

2—3

CONCURS.

Anulându-se terminul pentru vacantul post de învățătoriu la scoala poporală română din comuna Moceriușiu comitatul Carași-Severin, publicat în mult prețuitul ziaru „Telegraful Român” Nr. 24, 25 și 26 în care se propune limba română și maghiară se deschide concurs nou; de postul numit sunt legate următoarele beneficii:

1. Salar de 300 fl.
2. 12 metri lemne;
3. Locuință cu grădina și grajd pentru vite.

Concurenții sunt îndatorați a arăta;

1. Atestatul de botez că sunt de religiuinea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Scolile finite.
4. Decretele dobândite.
5. Posed limba maghiară.

Rugărilor sunt de a se adresa la Inaltul ministeriu și a se trimite la comitatul Administrativ a comitatului Carași-Severin până în 30 Iunie a. c.

Se observează cum că învățătoriu denumit este îndatorat a cânta în biserică gr. or. din loc, a implini datorința de cantor și afară de biserică cu pruncii la inmormântări funebrele și că rugărilor cari nu sunt astfel instruite, nu se vor lua în considerațiune; nou denumitul va intra în postul de învățătoriu cu prima Septemvre 1883.

Moceriușiu în 15 lea Aprilie 1883.

Pavel Frâncu m. p.,
jude comunal.

Nr. 44

[408] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei de a II clasă Banabic în protopresbiteratul Turdei, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt:

Pentru preot porțiunea canonică 35 jugere 1103°□. Dela 110 familii partea parochului cari dau 8 cupe vechi de cucuruz sfârmit.

Dela 110 familii câte una și de lucru.

Stola epitrafirului obicnuită.

Doritorii de a ocupa această parochia vor avé ași așterne petițiunile instruite conform statutului organic și Regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul amintit mai sus.

Agârbiciu (p. u. Gyéres) 29 Martie 1883.

În conțelege cu comitetul parochial.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 128.

[409] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroh Nicolau Mănoiu în parochia de clasa a III-a dela biserică veche din Șimon tractul protopresbiteral al Branului, conform ven. ordinațiuni consistoriale ddto. 10 Martie 1883 Nr. 111 B. se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt 200 fl. v. a. pe un an din venitele parochiale.

Concurenții au ași trimite subscrisul suplicele lor instruate în sensul Statutului organic și conform Regulamentului congresual pentru parochii din 1878.

Brașov 30 Martie, 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv:

Ioșif Barac m. p.,
prot. adm. ppresb al Bran.

Nr. 150 1883

[406] 2—3

Citațiune edictală.

Maria Ioan Utan, alias Munteanu căsătorită Nicolae Cănda, din Apoldul infer. cercul Mercurii, carea mai bine de 3 ani și a părăsit bărbatul fără a se sci ubicațiunea ei prezentă pe basa decisului consistorial ddto 24 Martie a. c. Nr. 5085 1882 — se citează a se presenta, în termen de 6 luni dela prima publicare a acestei citațiuni, înainte subsemnatului formatrimonial, căci la din contră procesul divonțial intentat asupra ei va pertracta și decide și în absența ei.

Dela scaunul ppresbiteral gr. oriental al tractului Mercurii ca formatrimonial.

Mercurea 6 Aprilie 1883.

Ioan Droc m. p.,
adm. prot.

Nr. 91

[403] 3—3

EDICT.

Georgiu Chialda de religiuinea gr. orientală din Avrig Comitatul Sibiului

părăsindu-și cu necredință pre legiuina sa soție Elena Chialdă născută Ranga tot din Avrig, fără de a se sci locul ubicațiunii lui, cu concesiunea Prea Veneratului Consistoriu archidiececan din 27 Ianuarie 1883 și citează ca în termen de un an și o zi dela publicarea acestui edict, să se infățoseze la scaunul protopresbiteral al Avrigului ca formatrimonial de I. a instanță căci la din contră se va decide, procesul ridicat în contră și fără de el.

Avrig, 28 Martie, 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. oriental al tractului Avrigului, ca formatrimonial de I. a instanță.

Nr. 87

[404] 3—3

EDICT.

Nicolae Hânsa de religiuinea gr. orientală din Săliște comitatul Sibiului, carele de trei ani au părăsit cu necredință pre legiuina sa soție Maria Petru Dordea Nicoleasă din Vale, de present domiciliată în Săliște, fără a a se sci ubicațiunea lui, se citează prin acesta, ca în termen de șese luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului formatrimonial, căci la din contră, și în absența lui se va decide procesul intentat contra-i de cătră soția lui.

Sibiu, 18 Martie, 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Săliștei, ca formatrimonial de I. a instanță.

Pentru saisonul de vară

și-a procurat subscrisa un mare deposit de **pălării pentru dame și băeți**. Prețurile cele mai moderate. Comande în afară se vor esecuta prompt.

[401] 2—2

Sibiu, 12 Aprilie 1883.

G. Wegmuth.

Strada Csnădiei Nr. 25, etagiul I.

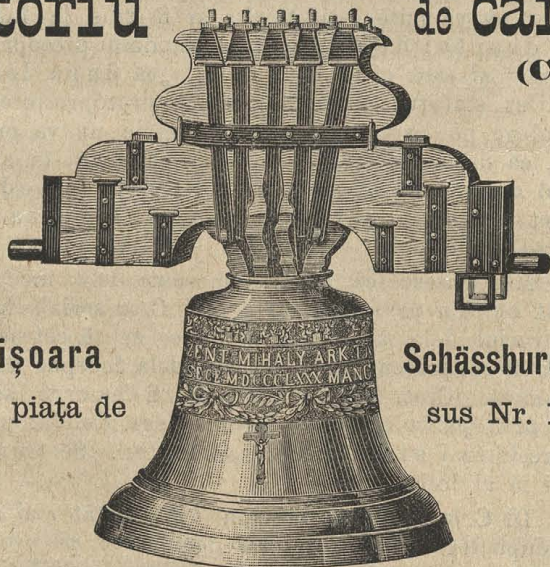
Un clavier

de 6 octave, renovat se dă în schimb pentru mijloace solide de traiu sau alte obiecte de preț.

[402] 4

Adresa: **Piano. Brad-Hunyad.**

Mihaile Manchen, vărsătoriu de campane (Clopote)

în Sighișoara

piața de

Schässburg-(Segesvár)

sus Nr. 168

o firmă ce există dela anul 1882 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera și repara clopote de toată mărimea și cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata.

[400] 3—3